

Helse og omsorgsdepartementet
Kommunetjenesteavdelingen
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Deres ref: 201102850-/SB

Vår ref: Eva Høili

Oslo, 15.november 2011

NOU 2011:11 INNOVASJON I OMSORG HØRINGSINNSPILL FRA NORGES ASTMA- OG ALLERGIFORBUND REGION OSLO OG AKERSHUS

NAAF Region Oslo og Akershus takker for muligheten til å svare på høringen INNOVASJON I OMSORG. Vårt innspill dreier seg i hovedsak om viktigheten av godt inneklima i dagens og framtidens eldreomsorg.

NYE ROM - Et hjem er så mye mer enn tak over hodet.

Kvaliteten på luften vi puster i påvirker kroppen. Og er luften dårlig ute, blir den også lett dårlig inne. Dårlig luftkvalitet er i ferd med å bli et stort problem i Norge. Helsekadelig innemiljø er et utbredt problem i mange hjem, uansett boligtype, privat eller institusjon. Plagene dette gir kan blant annet være tretthet, hodepine, kløe i øyne og nese, allergiske reaksjoner eller tung pust. Dette kan ha dramatiske konsekvenser for livskvaliteten. Godt inneklima er helseforebyggende, og er en viktig forutsetning for trivsel og livskvalitet.

Det investeres store beløp til utbedring og nybygging hvert eneste år. Det er viktig at disse investeringene også sikrer et godt inneklima. En viktig del av planleggingen av morgendagens samfunn vil derfor handle om å gjøre boliger og omgivelser gode å være gamle i, og å bli gamle i. For å oppnå et godt inneklima er det særskilte kriterier som må oppfylles.

Verdens helseorganisasjon (WHO) har definert inneklima som et samspill mellom:

1. Temperatur (termisk miljø)
2. Luften vi puster i (atmosfærisk miljø)
3. Belysning/stråling (aktinisk miljø)
4. Lyd/støy (akustisk miljø)

5. Utforming/innredning (mekanisk miljø)

Noen av de viktigste årsakene til dårlig inneklima er:

- ✓ Fukt- og muggsoppskader
- ✓ Dårlig ventilasjon
- ✓ For høy innetemperatur
- ✓ Mye støv i inneluften
- ✓ Høye radongassverdier
- ✓ Avgassing fra maling, materialer og møbler

Ved utforming av nye løsninger er det viktig også å ha fokus på et godt inneklima. Elever har fått en lovfestet rett til et godt fysisk og psykososialt skolemiljø, fordi man vet at blant annet godt inneklima bidrar til god helse og trivsel, og forebygger sykdom og skade.

Myndighetenes krav finnes i "Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v." Eldre mennesker i omsorgsboliger og institusjoner burde ha de samme krav og rettigheter.

GOD PLANLEGGING FOR BRUK AV DYREASSISTERTE TILTAK I DAGENS OG FRAMTIDENS ELDREOMSORG

Dyreassisterte tiltak – dvs. dyr brukt i sammenheng med terapi eller aktiviteter – på institusjoner (f.eks. bo- og behandlingshjem, fengsler, sykehus) er en økende trend internasjonalt og i Norge. Det er mest brukt ovenfor eldre som bor på bo- og behandlingssentre for å øke livskvaliteten, men forekommer også i skoler som hjelpemiddel til å løse mange av de store atferdsutfordringene skolen står ovenfor.

Studier viser at dyr brukt i denne sammenheng – og særlig hund – kan virke positivt på sosial samhandling, virke beroligende og redusere angst- og stressnivået hos voksne og barn, og gi motivasjon og glede. I skolesammenheng, for eksempel, har terapihunder vist seg å være gunstig i behandlingen av barn med lese- og skrivevansker.

Samtidig må vi ta hensyn til den helserisikoen pelsdyr utgjør for mange personer med allergi og som reduserer tilgjengelighet, gir forverret helse og livskvalitet for denne gruppen. Forekomsten av allergi og allergisk utløst astma er økende. Den økende bruken av pelsdyr på institusjoner fører dermed med seg store utfordringer. Ukontrollert bruk av pelsdyr på institusjoner kan gi økte plager for pasienter, brukere, ansatte og besøkende som er allergiske.

Det er derfor viktig at man planlegger for bruk av dyreassisterte tiltak i dagens og framtidens eldreomsorg, som gir størst mulig glede og god helse for alle. Dette forutsetter at man planlegger både for de fysiske rammebetingelsene og driftsrutinene for slike tiltak.

Nedenfor beskriver NAAF viktige forutsetninger som må være tilstede og hvordan tiltakene må gjennomføres, dersom man skal lykkes i å tilrettelegge for både allergikere og de som har behov for dyreassistert intervensjon.

Bruk av dyr på institusjon kan tillates dersom

- bruken er begrenset til klart avgrensede områder i forhold til resten av institusjonen
- det ikke begrenser tilgjengeligheten til vesentlige områder av institusjonen for de som ikke deltar
- det gjennomføres med kvalifiserte dyr og dyreeiere, egnet for bruk i dyreassisterte tiltak

Tilretteleggstiltak ved bruk av pelsdyr på institusjon

- Behandlingen eller aktiviteten med pelsdyr bør i størst mulig grad foregå utendørs
- Behandlingen eller aktiviteten med pelsdyr må skje i egnede lokaler, dvs.
  - ✓ avgrenset i forhold til institusjonens øvrige lokaler (gjerne bygget spesielt for dette formålet)
  - ✓ egen inngang eller ligge nær inngang
  - ✓ grundigere og hyppigere renhold
  - ✓ god ventilasjon
  - ✓ interiøret må være begrenset og enkelt å rengjøre (f.eks. skinnmøbler, ingen tepper, kun glatte gardiner, ikke åpne hyller eller skap)
- Dyret skal ikke tas med rundt på institusjonen – rom for rom
- Arbeidet må planlegges slik at ansatte og beboere som har vært i kontakt med dyr, ikke sprer allergener til de øvrige områdene
- Terapeutene, de som håndterer pelsdyrene, må ha opplæring og kompetanse på dyrehårsallergi og tilrettelegging for allergikere
- Pelsdyrene, vanligvis hunder, må være stelt (ren og børstet) før besøk på institusjonen
- Tiltaket må evalueres jevnlig for å se om det er behov for å skjerpe rutinene

Vær forberedt på å

- bruke ekstra ressurser på renholdsutgifter i tiltaksperioden
- avbryte tiltaket dersom det gir økte helseplager for brukere og/eller ansatte

Vi håper våre innspill kan bidra til at godt inn klima ikke glemmes i planleggingen av dagens og framtidens omsorgstjenester. Ved bruk av nye aktivitetsformer, som dyr på institusjon, er det viktig at kommunene planlegger for riktige fysiske rammebetingelser og driftsrutiner slik at tiltakene ikke fører til økte helseplager for beboere, ansatte eller besøkende i form av allergiske reaksjoner. Først da vil slike nye aktivitetstiltak gi glede og god helse for alle.

Vennlig hilsen for
NAAF Region Oslo og Akershus

Eva Høili
Regionssekretær